

Скопич В. А., головний лікар Івано-Франківського обласного наркологічного диспансеру, головний нарколог департаменту охорони здоров'я ОДА;

Карпінець І. М., завідувач організаційно-методичного консультативного відділення Івано-Франківського обласного наркологічного диспансеру, кандидат медичних наук;

Легінь Т. Ю., завідувач диспансерного відділення обласного наркологічного диспансеру;

Розвадовська Л. Б., завідувач II відділення обласного наркологічного диспансеру, головний нарколог міста

ПЕРЕЛІК ТА ХАРАКТЕРИСТИКА НАРКОТИЧНИХ РЕЧОВИН, ПОПУЛЯРНИХ НА ПРИКАРПАТТІ

Наркоманія є хворобливим потягом до наркотиків та похідних із них речовин. Поруч з наркотиками за останні десятиліття серед частини людства все більше поширюється вживання психотропних та сильнодіючих речовин. Дана проблема не обминула і Прикарпаття.

Маріхуана (англ. *Marijuana*), (лат. *Cannabis*). Маріхуана (сленгові назви – план, драп, травка) – це суміш подрібнених частин рослини коноплі. Найчастіше подрібнюють та перемелюють цвіт та листки, на яких накопичується смола. Для виготовлення маріхуани зазвичай використовують рослину жіночої статі.

Амфетамін (фенамін) – психоактивна речовина, стимулятор центральної нервової системи. У чистому вигляді амфетаміни представляють собою білі, або злегка кремові дрібнокристалічні порошки, які розчиняються в воді.

ЛСД (диетиламід лізергінової кислоти) – «еталонний» галюциноген. Його незвичайні психологічні ефекти, які включають появу малюнків при закритті очей, викривлене відчуття часу, геометричні фігури, що повільно рухаються, зробили його одним з найвідоміших галюциногенів.

Екстазі. Метілєндіоксиметамфетамін, (*MDMA*) – напівсинтетичне психоактивне з'єднання амфетамінового ряду. MDMA має унікальну психоактивну характеристику через свою здатність викликати почуття ейфорії, інтимної близькості і довіри по відношенню до інших людей, а також знижується почуття страху і занепокоєння.

«Крокодил». Дезоморфінова наркоманія – при кустарному виготовленні отримала неформальну назву «крокодил». Виготовляють дезоморфін в домашніх умовах з кодеїновмісних ліків, особливо стрімко почав розповсюджуватися після 2005 року.

Тропікамід – це препарат для діагностики в офтальмології (дослідження очного дна, визначення рефракції методом скіаскопії), запальні процеси і спайки в камерах ока.

«Ширка», опійні наркотики. Опіум (опій, ханка, ширка, макова солома, омнопон, опій-сирець, пантопон, екстракційний опій) – сильноодіючий наркотик, який отримують з висушеного на сонці молочного соку, що добувається з незрілих коробочок опійного маку, а також висушених коробочок дозрілого маку.

«Субутекс» – це медпрепарат, який використовується для лікування наркозалежних за програмою замісної підтримуючої терапії в країнах ЄС. Коли субутекс потрапляє в організм людини, то як і інші наркотичні речовини, стимулює викид дофаміну - гормону задоволення ("гормон щастя"). З'являється відчуття ейфорії, кайфу, піднятого настрою, покращується працездатність. Але, на відміну від інших наркотиків, субутекс не тамує біль, оскільки призначення його зовсім інше. З його допомогою наркомани можуть припинити вживання нелегальних наркотиків. Водночас субітекс є важким наркотиком, який належить до групи опіатів.

Токсикоманія. Токсикоманія – один з найзловякісніших видів наркоманії. Викликаючи серйозне порушення організму і сильну залежність. За останні двадцять років токсикоманія – вдихання «летких речовин», що наркотично діють, – набула характеру епідемії. Середній вік споживачів продукції хімічної промисловості – 8-15 років. Найбільш поширені інгаланти: ефір, бензин, різні розчинники, лаки, клеї, очисні рідини, аерозолі і інші леткі речовини.

Галюциногенні гриби. Загальноприйнята назва видів грибів, плодові тіла яких містять галюциногенні (психоделічні) речовини. Фізичної залежності гриби не викликають, але може спостерігатись психологічна залежність. При систематичному вживанні серотонінергічні центри головного мозку поступово деградуєть, що призводить до розвитку захворювання, схожого на шизофренію. Стан характеризується

відсутністю здатності до логічного мислення, втратою інтересу до життя, депресією та появою галюцинацій без вживання наркотиків.

На кінець 2016 року під диспансерним наглядом в Івано-Франківській області з приводу вживання різних ПАР знаходиться 976 осіб, по м. Івано-Франківську 628, із них:

- 870 з приводу опійної наркоманії (559 в місті);
- 80 з приводу вживання марихуани (56 в місті);
- 25 з приводу вживання кількох лікарських засобів (12 в місті);
- 1 з приводу вживання галюциногенів (1 в місті).

В групі профілактичного нагляду по області 1181, по місту 733 особи, з них:

- 94 з приводу вживання опіоїдів (66 в місті);
- 1073 з приводу вживання марихуани (666 в місті);
- 1 з приводу вживання галюциногенів);
- 13 з приводу вживання кількох лікарських засобів (1 в місті).

В тому числі серед дітей (0-17 років включно) 15 по області, 6 по місту:

- 14 в області (5 по місту) з приводу вживання марихуани.

Вперше виявлено:

- 13 в області (4 по місту) з приводу вживання марихуани.

Гендерний розподіл:

- 873 чоловіків (545 по місту) вживають наркотичні речовини 89,4 %;

- 103 жінок (83 по місту) вживають наркотичні речовини 10,6 %.

Вікова структура хворих на наркоманію

Вікова група	місто Івано-Франківськ		Івано-Франківська область	
	Кількість	% від усіх	Кількість	% від усіх
до 25 років	21	3,3%	40	4,1%
26 – 35 років	223	35,5%	369	37,8%
36 – 45 років	258	41,1%	389	39,8%
45 і більше років	126	20,1%	178	18,2%
Всього	628	100,0%	976	100,0%

Список використаних джерел:

1. Показники стану здоров'я населення та діяльності лікувально-профілактичних закладів області за 2015-2016 роки (статистичні матеріали). – Івано-Франківськ, 2016.